

Dia dels Drets Humans: repàs històric de la Declaració Universal dels Drets Humans

El 10 de desembre se celebra des del 1950 el Dia dels Drets Humans, per commemorar l'aprovació de la Declaració Universal dels Drets Humans el 10 de desembre del 1948¹. Una Declaració que sorgeix de la necessitat de crear un document que acordi un conjunt de drets fonamentals, en un context en el qual aquests havien estat ignorats. Per tal de no oblidar la importància de l'escrit el 4 de desembre de 1950, l'Assemblea General va decretar el Dia dels Drets Humans².

Què son els Drets Humans?

Els drets humans es conceben com a drets inherents a l'ésser humà, amb independència de la nacionalitat, el gènere, l'origen ètnic o nacional, el color, la religió, l'idioma o qualsevol altra condició³. Es consideren drets universals i inalienables, indivisibles i interdependents, i equitatius i no discriminatoris³. Aquests inclouen des del dret més bàsic -el dret a la vida-, fins a drets que li donen valor a aquesta -el dret a l'educació, l'alimentació, la feina, la salut o la llibertat-. El primer document legal sobre la protecció dels drets humans és la Declaració Universal dels Drets Humans, que planteja 30 articles³. Amb la

ratificació de qualsevol dels 9 tractats bàsics de drets humans, els Estats es comprometen a respectar-los, complir-los i protegir-los³. Per altra banda, les persones tenim el dret a gaudir dels drets humans, però també el deure de respectar i defensar els drets dels altres³.

La història de la Declaració Universal dels Drets Humans

La Declaració Universal dels Drets Humans, actualment traduïda a més de 550 llengües, apareix a conseqüència de la Segona Guerra Mundial. En acabar la guerra, es va crear una comunitat internacional que va pactar no tornar a permetre les atrocitats d'un conflicte com aquell, sota el nom de Nacions Unides. Per tal de garantir la pau i els drets de cada individu es va crear aleshores la Carta de les Nacions Unides. Aquesta incloïa un full de ruta, que més endavant va esdevenir la Declaració Universal dels Drets Humans, plantejada per primera vegada a la Primera Assemblea General del 1946⁴.

L'objectiu de la Declaració va ser establir el conjunt de drets i llibertats fonamentals, inherents i inalienables, per tal de garantir els drets de totes les persones sense distinció de

nacionalitat, residència, gènere, origen ètnic, religió, llengua o qualsevol altra condició. Es per això, que durant la seva producció, es va cercar que aquest document pogués interpel·lar a totes les societats, per garantir la seva aprovació com a norma comuna de conducta per tots els pobles i nacions, amb la intenció de fer esforços per adoptar mesures progressives, nacionals i internacionals per aconseguir el reconeixement universal d'aquesta⁷.

Per la creació d'aquest document, l'Assemblea va transmetre al Consell Econòmic i Social el projecte de la Declaració sobre els drets humans i llibertats fonamentals, per tal que es preparés una Carta Internacional de Drets. A la primera sessió del 1947, va ser quan la Comissió va formular el projecte preliminar de la Carta Internacional de Drets Humans⁴. I a continuació, per la redacció formal de la Carta es va crear un Comitè constituït per 18 membres de la Comissió procedents de vuit Estats diferents per potenciar una diversitat d'origen política, cultural i religiosa. Els membres van ser seleccionats segons la distribució geogràfica: Austràlia, Xile, França, la Unió Soviètica, Regne Unit, Xina, Líban i Estats Units⁵. L'objectiu de la diversitat era garantir que en la redacció de la Declaració el marc conceptual fos compartit per totes les cultures, religions i diversitats polítiques del món, per tal que qualsevol pogués sentir-s'hi

interpel·lat. El Comitè estava presidit per Eleanor Roosevelt, acompanyada d'altres cares reconegudes com Peng-chun Chang (Xina), Charles Habib Malik (Líban), William Hodgson (Austràlia), Hernán Santa Cruz (Xile), René Cassin (França), Alexander E. Bogomolov (Unió Soviètica), Charles Dukes (Regne Unit)⁵.

El Comitè va lliurar el primer esborrany a tots els Estats membre de l'ONU, que van presentar els seus comentaris i observacions. El 10 de desembre de 1948, a l'Assemblea General de París, finalment es va adoptar la Declaració Universal dels Drets Humans amb l'abstenció de vuit nacions: República Socialista Soviètica de Bielorússia, Txecoslovàquia, Polònia, Aràbia Saudita, República Socialista Soviètica d'Ucraïna, Unió Sud-africana, Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques, i Iugoslàvia⁶.

La Declaració Universal dels Drets Humans conjuntament amb el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics i el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals, constitueixen la Carta Internacional de Drets Humans³.

Tot i que, la Declaració Universal dels Drets Humans no és un document vinculant ha inspirat més de 60 instruments de drets humans⁷.

La implicació de dones en la Declaració Universal dels Drets Humans

En la redacció de la Declaració, la implicació de les dones va ser imprescindible per generar un canvi de paradigma amb la incorporació d'aspectes pioners en l'àmbit de drets humans, l'ús d'un llenguatge més inclusiu i la consideració de col·lectius vulnerables. Un exemple és Eleanor Roosevelt, destacada defensora dels drets humans, va tenir una influència cabdal en la redacció del document. La seva tasca va ser necessària per superar les tensions creixent entre Orient i Occident⁵, marcant un precedent pels drets fonamentals. És per això, que l'any 1968 va rebre el Premi de Drets Humans de les Nacions Unides pel seu paper impulsor i decisiu per l'adopció de la Declaració Universal dels Drets Humans⁵.

A part d'Eleanor Roosevelt, altres dones van tenir un paper rellevant per la redacció de la Declaració. Entre aquestes dones hi trobem Hansa Metha (Índia) delegada de la Comissió

de les Nacions Unides entre el 1947 i el 1948, que va aportar la inclusió dels drets de la dona i la importància de l'educació a la Declaració⁸. De la mateixa manera, la implicació de Minerva Bernardino (República Dominicana) va ser significant per poder incloure el concepte "igualtat per homes i dones" en el preàmbul de la Declaració⁸. Tanmateix, Bernardino va ser de les impulsores de la creació de la Comissió de la Condició Jurídica i Social de la Dona de les Nacions Unides⁸. Conjuntament amb Bertha Lutz i Isabel de Vidal, van vetllar per afegir els drets de la dona i la no discriminació per raó de gènere a la Carta de les Nacions Unides⁸. Begum Shaista Ikramullah (Pakistan), va tenir un gran rol en la incorporació d'expressions que valoraven la llibertat, igualtat i el dret a escollir, com en l'Article 16 sobre la igualtat en el matrimoni per a evitar els matrimonis infantils i forçats⁸. Bodil Begtrup (Dinamarca) va potenciar l'ús dels conceptes "tots" o "tota persona" en la Declaració, per evitar utilitzar "tots els homes"⁸. A Marie-Hélène Lefauchaux (França) se li atribueix la menció de la no discriminació per raó de sexe⁸. Lakshmi Menon (Índia) va lluitar per l'ús en el preàmbul d'"igualtat de drets per homes i dones", la "no discriminació per raó de sexe" i la inclusió de persones sota lleis colonials en la Declaració⁸. Evdokia Uralova (Bielorússia) va ser defensora del salari igualitari per les dones, i conjuntament amb Fryderyka Kalinowska i Elizaveta Papova va defensar els drets de les persones en territoris

no autònoms.

No obstant això, no totes les peticions van ser acceptades, com en el cas de Bodil Bergtrup que no va aconseguir la inclusió del dret a l'educació de les minories, en l'article 28.

Conclusions

El 2024, la Declaració Universal dels Drets Humans celebra el 10 de desembre del 2024 el 76e aniversari. Aquesta Declaració, tot i no ser un instrument vinculant, ha servit per posar en relleu la importància d'aquests drets en la vida quotidiana a escala mundial. Tanmateix, ha permès contextualitzar un marc teòric de quins son els drets inherents, inalienables, indivisibles i equitatius. Un dels grans impactes del document és que ha permès la inclusió d'elements, que fins aleshores no eren universals, com l'equitat de gènere, a través de l'ús de conceptes inclusius. De la mateixa manera, va permetre debats controvertits sobre elements com les minories, que m'és endavant, gràcies a aquest primer intent d'inclusió en la Declaració, sí que s'han reconegut.

A més a més, ha servit perquè Estats Membre de les Nacions Unides enforteixin les seves bastides legislatives i judicials, cap a la mateixa direcció que els valors que s'estableixen en la Declaració. Així mateix, aquest document ha servit com a base de moltes propostes d'eines internacionals relacionades amb els drets

econòmics, socials, civils, culturals i un llarg etcètera.

Tot i l'efecte positiu que ha tingut el document en les últimes dècades, el desenvolupament mundial avança ràpidament, i els instruments de drets humans també cal que ho facin. Fa 76 anys, la redacció de la Declaració va trencar amb les dinàmiques socials que s'havien establert, per tal d'evitar recrear esdeveniments inhumans. Però la realitat és que des de l'aprovació del document, la societat a escala mundial ha seguit evolucionant, i per tant també ho han de fer els instruments internacionals de drets humans, per poder donar resposta als reptes actuals.

Berta Marí Pla

Estudiant del màster de Drets Humans,
Democràcia i Globalització

UOC

Fonts de referència:

¹Naciones Unidas. (n.d.). *Día de los Derechos Humanos*. Naciones Unidas.
https://www.ohchr.org/es/about_us/human_rights_day

²General Assembly. (n.d.). Resolutions adopted on reports of the Third Committee. In *General Assembly* 317 (p. 43). <https://documents.un.org/doc/resolution/gen/nr0/060/21/pdf/nr006021.pdf?OpenElement>

³Naciones Unidas. (n.d.). *¿Qué son los derechos humanos?* Naciones Unidas.
<https://www.ohchr.org/es/what-are-human-rights>

⁴United Nations. (n.d.). *History of the Declaration*. United Nations. <https://www.un.org/en/about-us/udhr/history-of-the-declaration>

⁵United Nations. (n.d.). *Universal Declaration of Human Rights: Drafting Committee*. United Nations.
<https://research.un.org/en/undhr/draftingcommittee>

⁶Asamblea General. (10 de diciembre de 1948). *183a. sesión plenaria*. Asamblea General.
<https://documents.un.org/doc/undoc/gen/nl4/805/21/pdf/nl480521.pdf>

⁷*Día de los Derechos Humanos* | OHCHR. (n.d.). ohchr.
https://www.ohchr.org/es/about_us/human_rights_day

⁸United Nations. (n.d.). *Human Rights Day: Women Who Shaped the Universal Declaration*. United Nations.
<https://www.un.org/en/observances/human-rights-day/women-who-shaped-the-universal-declaration>

Publicat per

Amb el suport de

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors

Published by

With the Support of

